

Vårkorn

Joakim Karlsson, Hushållningssällskapet Södermanland

Astoria är den högst avkastande marknadssorten i 2004 års mellansvenska försök. Astoria, Orthegea och Otira är de högsta avkastande marknadssorterna i flerårsmedel för det mellansvenska försöksområdet. Astoria är den högst avkastande malkornsorten i område D och E och Annabell i område F av flerårsmedel. Av de nyare sorterna så är det de sent mognande sorterna Scandium och Sebastian som visat hög avkastningspotential. Årets försök har överlag höga skördenivåer.

Av marknadssorter är:

- **Otira den tidigaste sorten.**
- **Pasadena den som mognar sent.**
- **Orthegea den som har det längsta strået.**
- **Simba den med det kortaste strået.**
- **Pasadena den stråstyvaste.**
- **Kinnan den stråsvagaste.**
- **Astoria den som har lägst proteinhalt.**
- **Barke den som har högst proteinhalt.**
- **Orthegea den med högsta rymdvikt.**
- **Otira den med lägst rymdvikt.**

Under 2004 genomfördes sammanlagt 17 sortförsök med medeltidiga och sena sorter inom det mellansvenska försökssamarbetet. Sammanlagt prövades 36 kornsorter, varav 6 nya, i försöksserien som heter L7-401.

Avkastningen 2004 var jämfört med flerårsmedel högre i alla tre områdena, och till

och med mycket hög i område F. De försök som avkastar lägst hittar vi i område E. Det kan till stor del förklaras med att det rådde försommartorka i maj. Svampbehandlingarna gav högst merskörd i område F. Detta på grund av den ovanligt nederbördsrika försommaren som medförde väldigt täta och kraftiga kornbestånd.

I början av april såddes de första försöken och efter ett litet regnuppehåll såddes de sista i början av maj i det mellansvenska försöksområdet. I de västra delarna var nederbörden i maj nära hälften mot det normala medan det östra området fick normala nederbördsmängder och det nordöstra området fick mer än normalt. Från mitten av juni månad och drygt en månad fram kom mycket regn i väst. I de östra delarna blev vädret lagom, inte för varmt och måttligt med nederbörd. Det kom en liten värmebölja i början av augusti, vilken påskyndade mognandet men verkar inte ha påverkat skördenivån speciellt negativt. Skörden av kornförsöken påbörjades i mitten av augusti och avslutades en bit in i september.

Nytt för årets kornförsök är att i stort sett samtliga försök är insektsbehandlade i DC 37. Hela försöken är behandlade med någon form av pyretroid.

Den kalla väderleken och stora regnmängder sent i kornets utveckling gjorde att svampen inte hann påverka skördenivån speciellt mycket. Svampbehandlingarna gav små merskördar i stora delar av mellansvenska försöksområdet. Merskörderna av marknadssorterna blev i område D ca 200 kg, i område E ca 100 kg samt i område F ca 550 kg. På de flesta försöksplatserna utfördes

Tabell 1. Korn. Avkastning 2004 Obehandlat, svampbehandlat och medeltal för obehandlat och svampbehandlat.

Sort	Relativ skörd Obehandlat	Relativ skörd Behandlat	Relativ skörd Medeltal
Sortblandning			
kg/ha	6900	7240	7020
rel.tal	100	100	100
Astoria	102	103	102
Edel***	106	102	102
NFC 401-5*	100	104	102
Sebastian	100	101	101
Scandium	100	103	101
Orthega	99	102	101
Immer	101	99	100
Otira	100	102	100
NFC Tipple 401-11	99	100	100
Bolina	99	101	100
Simba	99	102	100
Justina	97	103	100
BO 88377***	102	98	100
Germina	100	99	99
BWB 6920b11	99	99	99
SW 2817	98	99	99
SW 74357A*	97	100	99
Power	99	98	98
Annabell	97	100	98
NS Ursa	97	100	98
Nitrogen	94	101	98
Global*	98	98	98
Margret*	97	99	98
SW 2546 Maaren	99	95	97
Pasadena	96	98	97
SW Catriona	96	96	96
Mauritia	96	95	95
Kinnan	95	96	95
SW Makof	95	94	94
Barke	95	94	94
Filippa***	95	92	93
Antto*	90	88	88
Nilex**	85	78	81

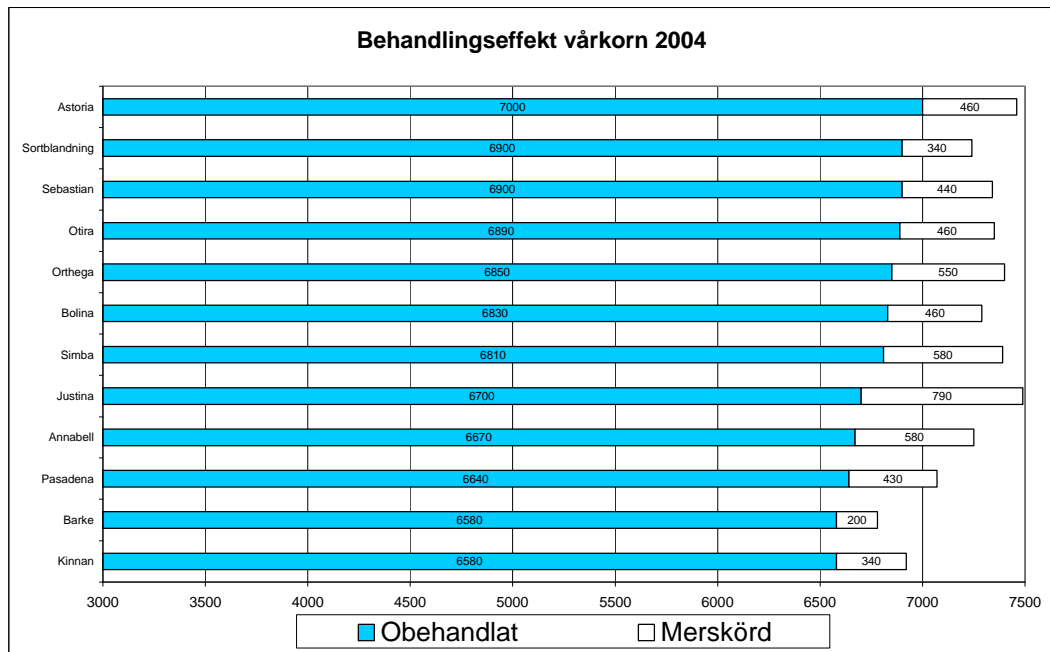
*= Färre än 3 försök.

**= Vårrågvete.

***=Område D-F. Sammanvägning från serie L7-401 och L7-402.

Sorter

Diagram 1.



Tabell 2. Korn. Områdesindelad avkastning årsvis 2002-2004, samt flerårsmedel 2000-2004.

Sort/årtal	C-omr.	D-området				E-området				F-området			
	2000-2004	2002	2003	2004	2000-2004	2002	2003	2004	2000-2004	2002	2003	2004	2000-2004
Sortblandning	4970	6648	6535	7270	6440	5061	5515	6180	5040	6504	6488	7410	6150
kg/ha													
rel.tal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Annabell	103	99	102	99	101	105	103	94	103	102	104	101	103
Astoria	102	101	103	102	103	103	103	104	105	98	101	101	101
Barke	94	93	93	93	93	95	93	96	94	91	92	94	93
Bolina	101	108	100	98	101	114	99	99	104	104	99	102	102
Justina			108	96	103		107	102	106		110	102	107
Kinnan	99					99	95	97	99		99	94	96
Orthega	108	100	103	100	101	106	104	100	104	103	105	102	104
Oтира	96	103	102	99	103	102	95	100	103	105	101	101	103
Pasadena	93	102	99	97	99	98	96	94	96	97	101	99	99
Sebastian				105	106		105	99	103		106	100	102
Simba	96		105	100	103		94	100	100		98	101	100

svampbehandlingen med 0,41 Comet och 0,61 Stereo. Proteinhalten 2004 blev något högre än flerårsmedeltalet för maltsorterna.

I tabell 1 redovisas alla sorter som varit med i försöksserien 2004. Sorterna är ordnade efter medelvärde av svampbehandlade och ej svampbehandlade led. Sorternas avkastning är redovisade som relativt tal av mätarens avkastning i respektive kolumn. Tabellen bör därför inte läsas radvis utan sorterna ska i första hand jämföras med mätaren. Sorter markerade med * har varit med i så få försök att det är mycket osäkert att jämföra dem med övriga sorter.

Av marknadssorterna avkastade Astoria bäst både i behandlade och obehandlade led, följt av Orthega och Otira. Bäst av de nya sorterna är Edel, Scandium och Sebastian.

I diagram 1 visas marknadssorter, mätarsorter och sorter som troligen kommer inom några år. Avkastningen i ej svampbehandlade led redovisas i färg och merskörd för svampbehandling i vitt. Diagrammet visar att

Astoria avkastade mest bland marknadssorterna 2004 i obehandlade led. I behandlade led avkastar Justina mest. Justina, Simba och Annabell ger den högsta merskörd av svampbehandling medan Barke och Kinnan ger lägst merskörd.

Resultaten från de enskilda åren i tabell 2 bygger enbart på försöksserien L7-401. Flerårsmedeltalen är hämtade från fältforskningsenheten på SLU.

Område D. Maltkornsorten Astoria har i flerårsmedeltal samma höga skörd som foderkornsorterna Otira och Simba, se tabell 2. Under 2004 avkastade Astoria mest av maltkornsorterna som finns på marknaden idag. Astoria och Barke har lägst skördevariation mellan åren. Av medeltidigt foderkorn har Otira högst avkastning och av medelsent foderkorn har Orthega högst avkastning. Av de nyare sorterna utmärker sig sent mognande Sebastian med hög avkastningspotential. Mätaren avkastade 2004 ca 800 kg över flerårsmedeltalet.

Tabell 3. Bestånds- och kvalitetsegenskaper. Medeltal för 2000-2004 från hela landet.

Sort	Stråstyrka 0-100*	Stråbrytning 0-100**	Strå- längd cm	Mognad dagar	Rymd- vikt g/l	Tusen- kornvikt g	Protein % av ts	Bladfläck- sjuka %
Sortblandning	86	17	70	112	663	48,5	11,36	14
Annabell	87	15	69	113	661	46,0	11,32	14
Astoria	83	19	66	113	673	46,2	11,01	16
Barke	82	20	71	112	674	50,2	11,53	17
Bolina	88	12	66	112	676	49,6	11,36	14
Justina	84	17	73	112	669	51,3	11,18	16
Kinnan	76	28	72	110	658	50,5	11,52	15
Orthega	86	11	72	113	677	51,0	11,40	12
Otira	83	21	66	110	643	49,7	11,18	15
Pasadena	91	12	68	113	659	48,7	11,36	14
Sebastian	92	11	62	114	666	48,5	10,90	12
Simba	84	19	60	111	660	51,1	11,14	13

* 100 = Fullt upprätt bestånd vid skörd. 0 = Helt nedliggande bestånd vid skörd.

** 100 = Allt stråbrutet. 0 = Ingen stråbrytning vid skörd.

Område E. Av marknadssorterna toppar malkornssorten Astoria avkastningen för flerårsmedel, tätt följt av Bolina, se tabell 2. Under 2004 avkastade Astoria högst av kornsorterna som finns på marknaden idag. Bland foderkornsorterna har Orthega högst avkastning, följt av Otira. Av de nyare sorterna utmärker sig Justina med hög avkastningspotential. Mätaren avkastade 2004 ca 1100 kg över flerårsmedeltalet.

Område F. Malkornet Annabell och foderkornsorterna Orthega och Otira ligger i topp i flerårsmedlet av marknadssorterna, se tabell 2. I 2004 års försök avkastade Bolina och Orthega bäst, tätt följt av Annabell och Astoria samt foderkornet Otira. Orthega visade mindre variation i avkastning än Otira. Av de nyare sorterna utmärker sig Justina med hög avkastningspotential. Mätaren avkastade 2004 ca 1300 kg över flerårsmedeltalet.

Sortbeskrivningar

SORTBLANDNINGEN (mätaren) är en blandning med lika delar Annabell, Barke, Orthega och Otira. Tanken med sortblandningen var att skapa en odlings säker mätare.

ANNABELL (SSd) är ett högavkastande malt/foderkorn från Tyskland med något sen mognad. Annabell angrips något mer av mjöldagg och sköldfläcksjuka än mätaren. Sorten har strålängd som mätaren och bra stråstyrka. Rymdvikten, proteinhalt och kärnvikt är som mätaren.

ASTORIA (PI) är ett malkorn från Frankrike som visat hög avkastningsförmåga. Sorten har ett kort och något stråsvagt strå och mognar något senare än mätaren. Astoria har högre rymdvikt än sortblandningen, låg kärnvikt och låg proteinhalt.

BARKE (PI) är ett malkorn från Tyskland. Sorten härstammar ur korsningen Libell

och Alexis. Barke är medelsen och har lägre avkastning än mätaren. Barke har lägre stråstyrka och ett längre strå än mätaren. Sorten har hög kärnvikt samt högre rymdvikt och högre proteinhalt än mätaren.

BOLINA (SSd) är ett malkorn från Tyskland som visat god avkastningspotential. Bolina är medelsen med bra stråstyrka. Strået är kort och risken för stråbrytning är mindre än för mätaren. Sorten angrips av mjöldagg. Rymdvikten och kärnvikten är hög medan proteinhalten är som för mätaren.

CATRIONA (SW) är ett malkorn som har speciella enzym/whiskymaltegenskaper. Sorten har något lägre avkastning än mätaren. Sorten har ett medellångt strå som är något stråsvagt. Den har medelhög rymdvikt, medellåg kärnvikt och medelhög proteinhalt.

IMMER (SW) har i flerårsmedeltalet en avkastning i nivå med mätaren. Strået är kortare och stråstyrkan något bättre än för mätaren. Proteinhalten är högre än mätarens medan rymdvikt och tusenkornvikt är lägre. Små angrepp av mjöldagg.

JUSTINA (SSd) är ett nytt malkorn som troligen kommer ut på marknaden nästa år. Sorten har visat god avkastningsförmåga och har medelsen mognad. Sorten har ett något längre strå som är något stråsvagare än mätaren. Rymdvikten är som mätarens, medan kärnvikten är högre och proteinhalten är lägre.

KINNAN (SW) är en tidig och stråsvag sort med hög andel stråbrytning. Kinnan har en hög tusenkornvikt och proteinhalt samt medelhög rymdvikt. Sorten har visat god avkastningsförmåga under mindre bra odlingsbetingelser.

MAKOF (SW) är ytterligare ett malkorn som har speciella enzym/whiskymaltegenskaper som är under utprovning. Sorten har visat låg avkastningsförmåga. Sor-

ten har ett medelkort strå med god stråstyrka. Den har medelhög rymdvikt, medellåg kärnvikt och hög proteinhalt.

ORTEGHA (SSd) är ett sent mognande tyskt foderkorn med hög avkastningsförmåga. Orthegas avkastningsförmåga har visat sig stabil oberoende av odlingsbetingelser. Strået är ganska långt och stråstyrkan är som mätaren. Kärnan är stor och Orthega har högre rymdvikt än mätaren. Sorten är ungefär lika mottaglig för kornrost, sköldfläcksjuka, bladfläcksjuka och mjöldagg som mätaren.

OTIRA (SW) är ett tidigt foderkorn från Danmark med hög avkastningsförmåga. Otira är relativt kort och har något sämre stråstyrka än mätaren. Otira har hög kärnvikt men låg proteinhalt och rymdvikt. Sorten är nematodresistent.

PASADENA (SSd) är ett sent mognande malkorn från Tyskland. Sorten har ett kortare strå än mätaren och har även visat sig vara mycket stråstyv. Rymdvikt, tusenkornvikten och proteinhalt är som mätaren.

SEBASTIAN (SW) är ett malkorn från Danmark som har visat god avkastningspotential. Sorten har ett mycket kort och styvt strå. Rymdvikten och kärnvikten är som mätaren, medan proteinhalten är betydligt lägre. Sorten mognar dock relativt sent.

SIMBA (SW) är en medeltidigt foderkorn från Danmark. Sorten har ett kort strå som är något stråsvagt. Kärnvikten är högre än mätaren medan rymdvikt och proteinhalt är något lägre.

Nyare sorter

SCANDIUM (SSd), NFC TIPPLE 401-11 (PI), POWER (SSd), SW 2546 MAAREN, SW 2817 och NS URSA (SSd), provades för andra året i området.

Nya sorter

GERMINA (SSd), BWB6920b11 (SSd), SW 74357A, MAURITIA (SSd), NITROGEN (SSd) och NILEX vårrågvetete (SSd) provades för första året i området.

